

Tržište rada u Australiji

Spudić, Katarina

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:145:867366>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-04**

Repository / Repozitorij:

[EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Diplomski studij (Menadžment)

Katarina Spudić

TRŽIŠTE RADA U AUSTRALIJI

Diplomski rad

Osijek, 2020.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Diplomski studij (Menadžment)

Katarina Spudić

TRŽIŠTE RADA U AUSTRALIJI

Diplomski rad

Kolegij: Kompenzacijski menadžment

JMBAG: 0010213603

Email: spudic.katarina@gmail.com

Mentor: izv. prof. dr. sc. Domagoj Karačić

Osijek, 2020.

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek

Faculty of Economics in Osijek

Graduate Study (Management)

Katarina Spudić

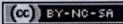
LABOR MARKET IN AUSTRALIA

Graduate paper

Osijek, 2020

IZJAVA

O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI, PRAVU PRIJENOSA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA, SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je diplomski (navesti vrstu rada: završni / diplomski / specijalistički / doktorski) rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vremenski i teritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom *Creative Commons Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Hrvatska*.
3. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).
4. izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: Katarina Spudić

JMBAG: 0010213603

OIB: 95299293155

e-mail za kontakt: spudic.katarina@gmail.com

Naziv studija: Diplomski studij (Menadžment)

Naslov rada: Tržište rada u Australiji

Mentor/mentorica diplomskog rada: izv.prof.dr.sc. Domagoj Karačić

U Osijeku, rujan 2020. godine

Potpis

K. Spudić

Tržište rada u Australiji

SAŽETAK

Australija je jedinstvena država u svijetu. Teritorij države prostire se na teritoriju cijelog kontinenta. Gospodarski sustav Australije jedan je od najrazvijenijih u svijetu, s naglaskom na sektor turizma koji je na visokom stupnju razvijenosti bez obzira na geografsku izoliranost. Suvremena ekonomska politika, institucionalna struktura, uređeno zakonodavstvo i reforme poreznog sustava i sustava plaća čine Australiju jednom od najpoželjnijih i najsigurnijih zemalja svijeta što je privlačno stranim ulagačima. Tržište rada u Australiji je jedno od najstabilnijih u svijetu što je rezultat provedenih reformi iz opisanih područja. Sustav zapošljavanja prilagođen potrebama tržišta rezultirao je povećanjem stope zaposlenosti i kvalitetnijom organizacijom rada. Sve navedeno je rezultiralo pozitivnim pomacima i promjenama, povećanjem produktivnosti i povećanja životnog standarda stanovnika Australije te jednom od najmanjih stopa nezaposlenosti u svijetu.

U promatranom razdoblju podatci pokazuju kontinuirani desetogodišnji pozitivni pomak koji je rezultat provedenih političkih reformi, a ponajviše u područjima porezne uprave i gospodarstva.

Kontinuirani rast pokazatelja kvalitete života i visine životnog standarda Australiju stavljaju na visoko mjesto zemalja poželjnih za život.

Ključne riječi: Australia; BDP; plaća; porezni sustav Australije; tržište rada.

Labor Market in Australia

SUMMARY

Australia is the unique country in the world. The territory of the state extends to the entire continent. Australia's economic system is one of the most developed in the world, with an accent on the tourism sector which is on a high level of development, despite of geographical isolation. Modern economic policy, institutional structure, regulated legislation and reforms of the tax and wage system are the reasons why Australia is one of the most desirable and safest countries in the world, which is attractive to foreign investors. As the result of reforms, labor market in Australia is the one of the most stable in the world. The employment system adapted to the needs of the market has resulted with the increase of employment rate and a better organization of work. All of the above has resulted with positive changes, increased productivity, employment and better work organization and one of the lowest unemployment rate in the world.

In the observed period, the data show a continuous ten-year positive shift as a result of implemented political reforms, especially in the areas of tax administration and economy.

The continued growth of quality of life and living standards indicators puts Australia in a high position in countries desirable for living.

Key words: Australia; GDP; labor market; the Australian tax system; wages

SADRŽAJ

SAŽETAK

ABSTRACT

1. UVOD	1
2. AUSTRALIJA	3
2.1. Osnovna obilježja.....	3
3. GOSPODARSTVO I EKONOMIJA	4
3.1. Bruto domaći proizvod – BDP.....	6
3.2. Turizam.....	10
3.3. Gospodarska suradnja Hrvatske i Australije.....	11
4. ZAKONSKA REGULATIVA AUSTRALIJE	13
4.1. Provođenje Zakona o radu (Fair Work Act, 2009).....	15
4.1.1. Novčane kazne.....	15
5. POREZNI SUSTAV	16
5.1. Vrste poreza.....	16
5.1.1. Porez na tvrtku.....	17
5.1.2. Porez na kapitalnu dobit.....	25
5.1.3. Porez na robu i usluge.....	26
5.1.4. Porez na plaće.....	26
5.1.5. Ostali poslovni porezi.....	28
5.2. Povelja poreznih obveznika.....	28
6. TRŽIŠTE RADA	29
6.1. Ugovori o radu.....	29
6.2. Standardi zapošljavanja i prava radnika.....	30
6.3. Plaće.....	31
6.4. Sindikati.....	34
6.5. Štrajk.....	35
7. ZAKLJUČAK	37
LITERATURA	38

POPIS KRATICA.....	42
POPIS SLIKA.....	43
POPIS TABLICA.....	44

1. UVOD

Svrha ovog diplomskog rada je prikazati Australiju i tržište rada kroz osnovne komponente koje ga čine stabilnim, tj. proučiti i predočiti platni i porezni sustav države te ukratko opisati zakonsku regulativu. Rad se sastoji od 6 glavnih cjelina.

U „*Uvodu*“ je prikazana temeljna ideja rada, a cjeline su opisane pojedinačno.

U cjelini „*Australija*“ navedena su osnovna obilježja Australskog saveza te države i teritoriji koji čine isti. Australija je specifična savezna država, jedina u svijetu koja se prostire na teritoriju cijelog kontinenta.

Cjelina „*Gospodarstvo i ekonomija*“ opisuje značajke Australije kao jedne od najvećih gospodarskih i ekonomskih sila svijeta. Prema vrijednostima BDP-a vidljiva je visoka kvaliteta života stanovnika Australije kao i visok životni standard. Jedna od važnijih komponenti australskog gospodarskog sustava je turizam, koji je izuzetno razvijen bez obzira na geografsku izoliranost zemlje. Australija i Hrvatska ostvaruju suradnju na gospodarskom planu preko Hrvatske gospodarske komore (Vijeće za gospodarsku suradnju s Australijom) što je ukratko opisano u navedenom poglavlju.

„*Zakonska regulativa Australije*“ je poglavlje koje opisuje sustav donošenja zakona i statistički prikaz rada Parlamenta. Temelj zakonodavstva Australije je Ustav. Kao primjer provođenja zakona naveden je Zakon o radu (*Fair Work Act*, 2009.) čije je provođenje pod nadležnošću Komisije (*Fair Work Commission*).

U poglavlju „*Porezni sustav*“ prikazane su reforme poreznog sustava prema kategorijama. Podatci za prikaz su prikupljeni na službenim stranicama Vlade Australije i Poreznog ureda Australije. Prikazane su reforme u posljednjih deset godina, tj. u razdoblju od 2010. do 2020. godine, a koje se odnose na poslovanje tvrtki. Porezne stope određene su prema vrsti poslovanja i poreznim prihodima te su promjenjive što je vidljivo prema prikazanim podacima. Prava i obveze poreznih obveznika u Australiji su propisane Poveljom poreznih obveznika koja je ukratko opisana u navedenom poglavlju.

Poglavlje „*Tržište rada*“ opisuje vrste ugovora o radu, standarde zapošljavanja i sustav plaćanja u Australiji. Sindikati i štrajk te pravo na isti su također opisani u kratkim crtama, no važnost je vidljiva iz istih.

U izradi diplomskog rada korišteni su internetski izvori. Službene stranice Australske vlade (www.gov.au). U radu su korišteni podaci Australskog ureda za statistiku, Australskog poreznog ureda, Australskog ureda komisije za rad, Australskog ureda komisije za trgovinu i ulaganja, Australskog ureda pravobranitelja za ljudska prava, Australskog Nacionalnog suda za odnose na radu, Australskog Parlamenta te Savezni registar zakona.

Znanstvene metode korištene u izradi diplomskog rada: sinteza, analiza, deskripcija, indukcija.

2. AUSTRALIJA

Australiju, kao saveznu državu čine dva teritorija i savezne države, kojih je šest, a prezentira se kao demokratska i stabilna zemlja bogata kulturnim raznolikostima. Australija, jedina država u svijetu koja obuhvaća teritorij cijelog jednog kontinenta, jedna je od zemalja sa najrazvijenijom ekonomijom što ujedno pridonosi visokoj kvaliteti života stanovnika Australije. Početkom 2000. godine Australija je postala jedna od najrazvijenijih zemalja svijeta te zauzima visoko mjesto na ljestvici razvijenosti gospodarstva (12. u svijetu) a ujedno je jedna od najvećih izvoznika u svijetu što se prvenstveno odnosi na poljoprivredne proizvode i rude.

2.1. Osnovna obilježja

Australija svojom površinom zauzima 7 692 024 kvadratnih kilometara što je ujedno čini i šestom najvećom državom svijeta no ujedno je najmanji kontinent na svijetu. Na navedenom teritorijalnom području Australija obiluje prirodnim bogatstvima od kojih su najbitniji ugljen, bakar, zlato, željezo, uran te prirodni plin što je osnova za razvoj dobrih gospodarskih prilika i razvoja industrije. Osim industrije važna aspekt australskog gospodarstva čini turizam koji je, zbog izoliranosti doživio razvoj u 80-im godinama prošlog stoljeća.

Australija se sastoji od šest država i dva teritorija koji čine Australski savez (*Commonwealth of Australia*). Prema popisu stanovništva iz 2018. godine, Australija ima 23 470 145 stanovnika uz prosječnu gustoću naseljenosti od 3,2 st./km². Glavni grad parlamentarne monarhije Australije je Camberra. Službeni jezik je engleski, a službena valuta australski dolar (AUD).

Države australskog saveza: New South Wales, Queensland, South Australia, Tasmania, Victoria, Western Australia

Teritoriji australskog saveza: Australian Capital Territory, North Territory

3. GOSPODARSTVO I EKONOMIJA

Visok rast s ekonomskog gledišta Australiju stavlja među zemlje koje se definiraju kao konkurentne i fleksibilne s obzirom na razvoj poslovnog sektora, djelotvornu upravu i fleksibilno tržište rada čemu također pridonose niske kamatne stope i niska inflacija.

Razvojem suvremene ekonomske politike, stabilne institucionalne strukture i provođenjem političkih reformi Australija je jedna od najprivlačnijih zemalja za strane ulagače. Reforme koje su napravile odmak od centraliziranog ka decentraliziranom sustavu cijena i plaća koje ovise o uvjetima rada pojedinih poduzeća su pokazale pozitivne promjene i pomake, a što je promatrano u razdoblju od jednog desetljeća, što je pak pridonijelo povećanju produktivnosti i zadovoljstvu radnika. Decentralizacijom sustava rada tržište ima mogućnost lakšeg prilagođavanja potrebama i promjenama u gospodarstvu na nacionalnoj razini što se očituje kroz povećanje zaposlenosti te najnižom stopom nezaposlenosti gledajući kroz razdoblje od 2000. godine pa do danas. Provođenje reformi na području zapošljavanja te omogućavanje sklapanja ugovora o radu prema potrebama organizacije ili poduzeća rezultiralo je povećanjem stope zaposlenosti no porast plaća je izostao.

Temelji poslovne sigurnosti i održivog rasta:

- pozitivan proračun (suficit),
- zakonodavstvo,
- tržišni i gospodarski propisi,
- konkurentnost,
- otvoreno tržište,
- niska carinska ograničenja,
- sustav oporezivanja,
- radna snaga.

Razvijena i konkurentna gospodarstva omogućilo je Australiji članstvo u novoosnovanoj skupini dvadeset zemalja svijeta sa najvećim utjecajem u financijskom sustavu na globalnoj razini te u Forumu za financijsku stabilnost (G7) zajedno sa sedam zemalja svijeta koje se

prezentiraju kao najrazvijenije, uz još dvije pridružene članice. Australska burza (Sydney) najveća je burza regije po novinama dok je po veličini druga u regiji. Australija je od 1971. godine članica Organizacije za gospodarstvo, suradnju i razvoj (OECD), zajedno sa 37 zemalja svijeta.

Karakteristike Australije kao financijskog centra regije:

- djelotvornost i reguliranost financijskog sustava,
- transparentnost vanjskog tržišta,
- dionički kapital, fondovi,
- telekomunikacijski sustav,
- radna snaga (educiranost, stručnost),
- financijski propisi i regulative.

Integracija gospodarstva na globalnoj razini za Australiju je rezultirala temeljnim promjenama u načinu i strukturi poslovanja tvrtki. Kapitalni instrumenti i porezni okviri utjecali su na organizaciju rada koja je prilagođena globalnom tržištu što omogućava tvrtkama premještanje imovine u određene centre svijeta te ubiranje prihoda bez obzira na fizičku prisutnost. Centralizacija i razvijenost digitalnih platformi te prijenos nematerijalne imovine u centre sa najsigurnijom i najučinkovitijom zaštitom temelj je poslovanja tvrtki na globalnoj razini što pridonosi boljoj usklađenosti lanaca opskrbe te sigurnost stranim ulagačima. Poduzeća koja se odlikuju konkurentnošću, kapitalnom privlačnošću i niskim stopama poreza na dobit središnje su ekonomije na nacionalnoj razini. U odnosu na ostale članice OECD-a Australija je najvisnija o porezu na dobit. Od velike je važnosti dobra kontrola i praćenje pojedinačnih korporacija jer pojedinačni korporacijski porezni učinak može bitno utjecati na stabilnost odnosno promjenjivost osnovice poreza na dobit. Na osnovu praćenja rezultata, promatranja i razumijevanja istih donosi se odluka o potrebi provođenja poreznih reformi na nacionalnoj razini, a što je detaljnije opisano te prikazano u poglavlju „*Porezni sustav*“.

3.1. Bruto domaći proizvod – BDP

Bruto domaći proizvod (BDP) odnosi se na vrijednosti robe i usluga koje su spremne za neposredno korištenje, tj. potrošnju, a koje su proizvedene i pružene unutar jedne države u određenim rokovima. Vrijednost bruto domaćeg proizvoda izražena je u novčanoj jedinici države, a predstavlja promjene gospodarske aktivnosti u razdoblju od četiri mjeseca (kvartalni izračun). Izbjegavanje dvostrukih obračuna istih proizvoda sprječava se isključivanjem intermedijarnih dobara iz sustava izračunavanja vrijednosti. Izračunavanje vrijednosti bruto domaćeg proizvoda temelj je za ocjenu stupnja razvoja i praćenje gospodarske aktivnosti države, određivanje faze ekonomskog rasta te procjenu kvalitete života i životnog standarda države.

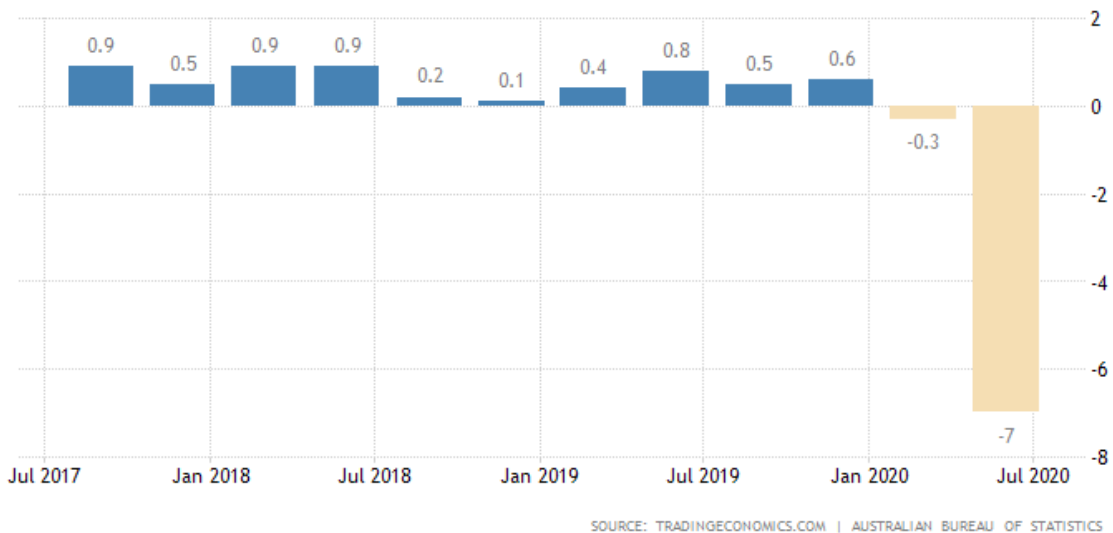
Kategorizacija za izračun bruto domaćeg proizvoda:

- Privatni sektor: osobna potrošnja, potrošnja kućanstva
- Javni sektor: potrošnja države
- Bruto ulaganja: kapitalna ulaganja
- Neto izvoz: razlika između izvoza i uvoza (vrijednost izvoza umanjena za vrijednost uvoza)

Jedan od najvećih doprinosa australskoj poreznoj osnovici (22%) čini porez na dobit što je karakteristično za politiku oslanjanja na dobit poduzeća u odnosu na one koje se oslanjaju na neizravne poreze i socijalno osiguranje što je rezultiralo povećanjem BDP-a i povećanjem životnog standarda. U posljednjem desetljeću, gospodarstvo Australije pokazuje rast i pozitivne rezultate što je vidljivo kroz povećanje BDP-a s 800 milijardi USD na 1,49 bilijuna USD u razdoblju od 2003. do 2012. godine.

Uslužni sektor čini 65% ukupnog bruto domaćeg proizvoda Australije te samim tim zauzima centralno mjesto u cjelokupnom gospodarstvu države. Osim uslužnog sektora veliki doprinos ekonomskom uspjehu čine i rudarstvo (13,5% BDP-a), prerađivačka industrija (11% BDP-a), građevinski sektor (9,5% BDP-a) te poljoprivredni sektor (% BDP-a).

Prema statističkim podacima kroz razdoblje mjerenja od 1960. do 2020. godine najveći zabilježeni porat BDP-a od 9% dok je najveći pad -7% zabilježen 2020. godine što je rezultat pandemije uzrokovane COVID19 virusom (Slika 1).

Slika 1. Kvartalno kretanje BDP-a za razdoblje 01.2017. – 07.2020.

Izvor: Trading Economics (Dostupno na: <https://tradingeconomics.com/australia/gdp-growth>)

Prema podacima za razdoblje od 2010. do 2020. godine BDP Australije u 2019. godini iznosio je 1392,7 USD što predstavlja rast od +246,6 USD u odnosu na 2010. godinu. Prema vidljivim podacima BDP vrijednost izražena u novčanoj jedinici USD nema konstantan rast u navedenom razdoblju. Najveći porast od +250,5 USD zabilježen 2011. godine, u odnosu na prethodnu godinu. Najveći pad BDP-a od -142,9 USD zabilježen je 2016. u odnosu na prethodnu godinu. Prema statističkim podacima Trading Econmics-a, a koje potvrđuje i Svjetska banka, Australija čini 1,16% svjetskog gospodarstva (Slika 2).

Slika 2. BDP za razdoblje od 2010. do 2020. (izraženo u USD).

Izvor: Trading Economics (Dostupno na: <https://tradingeconomics.com/australia/gdp>)

BDP per capita Australije, tj. bruto domaći proizvod po glavi stanovnika prema posljednjim mjerenjima iznosi 57071,2 USD. Kroz promatrano razdoblje (2010. do 2019. godine) vidljiv je konstantan rast. Razlika između 2010. i 2019. iznosi +5049,1 USD po glavi stanovnika što čini ekvivalent 452% svjetskog prosjeka (Slika 3).

Slika 3. BDP per capita za razdoblje 2010. – 2019.

Izvor: Trading Economics (Dostupno na: <https://tradingeconomics.com/australia/gdp-per-capita>)

BDP per capita, prilagođen paritetom kupovne moći (PPP), a koji je ujedno pokazatelj standarda i kvalitete života stanovnika Australije, ekvivalentan je 280% svjetskog prosjeka i iznosi 49756,3 USD po stanovniku. Prema podacima vidljiv je konstantan rast kupovne moći stanovništva u razdoblju od 2010. do 2020. godine što predstavlja razliku od +4401,9 USD za desetogodišnje promatrano razdoblje (Slika 4).

Slika 4. BDP per capita PPP za razdoblje 2010. – 2019.

Izvor: Trading Economics (Dostupno na: <https://tradingeconomics.com/australia/gdp-per-capita-ppp>)

Državni dug Australije prema podacima od 2010. do 2020. godine pokazuje povećanje državnog duga u odnosu na BDP. U 2010. godini državni dug iznosio je 20,4% BDP-a dok se kroz desetogodišnje razdoblje isti povećao na 45,1% odnosno za 24,7% (Slika 2). Vidljiv je konstantan rast državnog duga osim u razdoblju za 2017. i 2018. godinu kada je isti bio održiv i iznosi je 41,5% BDP-a (Slika 5).

Slika 5. Državni dug u odnosu na BDP za razdoblje 2010. do 2020.

Izvor: Trading Economics (Dostupno na: <https://tradingeconomics.com/australia/government-debt-to-gdp>)

3.2. Turizam

Početak razvoja turizma Australije ostvaruje pomak u 60-im i 70-im godinama prošlog stoljeća dok je u 80-im godinama, razvojem zračnog prometa i avionske industrije ostvario vidljiv napredak te postaje važna komponenta australske ekonomske slike. Australija je postala konkurentna zemlja na području turizma, bez obzira na geografsku izoliranost. S obzirom na atraktivne prirodne resurse i obilje endemskih vrsta u kombinaciji s izuzetno dobro razvijenom turističkom ponudom Australija je postala jedna od najpoželjnijih turističkih destinacija svijeta.

Australija se odlikuje reljefnim raznolikostima i prirodnim bogatstvima te endemskim vrstama (biljke, životinje) što je rezultiralo specifičnom valorizacijom prometa, prostora i gospodarstva te raznolikom ponudom turističkih ponuda diljem zemlje.

U razdoblju od 2018. do 2019. godine BDP turizma povećao se za +3,4% u odnosu na ukupni realni porast BDP-a od +1,9%. dok je dodatna vrijednost (BDV) turističkog sektora porasla za +3,3% u osnovnim cijenama za razliku od porasta 1,9% bruto dodatne vrijednosti svih sektora. Međunarodni turizam i promet od istog bilježi porast od +2,0%, a porast ukupne domaće turističke potrošnje iznosi +3,4%. Produktivnost u turističkom sektoru mjerena po radnim

satima povećana je za +0,6% dok cjelokupno gospodarstvo u istom razdoblju bilježi pad od -0,2%. Povećanje ukupne stope zaposlenosti u sektoru turizma iznosila je za navedeno razdoblje 3,3% dok je zaposlenost ukupnog gospodarstva iznosila 2,4% (Tablica 1).

Tablica 1. Statistička usporedba turizma i ukupnog gospodarstva (BDP, BDV, stopa produktivnosti i zaposlenosti)

	Turizam 2018. – 2019.	Gospodarstvo 2018. – 2019.
BDP	+3,4%	+1,9%
BDV	+3,3%	+1,9%
Produktivnost (radni sati)	+0,6%	-0,2%
Stopa zaposlenosti	+3,3%	+2,4%

Izvor: Australian National Accounts: Tourism Satellite Accounts

(Dostupno na: <https://www.abs.gov.au/statistics/economy/national-accounts/australian-national-accounts-tourism-satellite-account/latest-release>)

3.3. Gospodarska suradnja Hrvatske i Australije

Suradnja Hrvatske i Australije regulirana je radom „*Poslovnog vijeća za gospodarsku suradnju s Australijom*“ osnovanog od strane Hrvatske gospodarske komore. Glavni ciljevi Vijeća temelje se na promoviranju, jačanju i poticanju pozitivnih gospodarskih odnosa između država. Poslovna komunikacija i razmjena informacija, prijedloga, iskustva i znanja vodi kvalitetnoj suradnji gospodarskih komora obje države. Hrvatska gospodarska komora kroz rad Vijeća ostvarila je suradnju s gospodarskim komorama (Perth, Sydney, Melbourne, Adelaide) te ostalim gospodarskim udruženjima diljem Australije. Planskim provođenjem aktivnosti postiže se zavidna razina informiranosti, povezivanje poduzetnika obje države te poboljšanje izvoza hrvatskih proizvoda na tržište Australije.

Osnivanje radnih skupina, sudjelovanje na sajmovima, edukacijama, sastancima te povezivanje gospodarskih sektora na osnovi zajedničkih interesa pridonosi boljoj povezanosti što rezultira većom produktivnošću i boljom realizaciji zadanih ciljeva.

Prednost u suradnji između dvaju država može se pripisati i velikom broju iseljenika, kojih je više od 200 000 te australskoj politici otvorenog tržišta.

4. ZAKONSKA REGULATIVA AUSTRALIJE

Savezni registar zakona Australije (eng. *Legislation Register*) sadrži kompletan uvid u zakone (pune tekstove i nadopune) a istim upravlja, u skladu sa zakonom, Ured parlamentarnog savjetnika.

Zakone Australije donosi Parlament na način da se prijedlog zakona daje na uvid Parlamentu koji ga predstavlja generalnom guverneru. Svaki prijedlog zakona, prije predstavljanja glavnom guverneru mora dobiti kraljevsko odobrenje. Datum zakona računa se najčešće 28 dana od dana kraljevskog odobrenja, osim u iznimkama u kojima je naveden specifičan datum zakona. Zakonom se donose propisi, uredbe i naredbe ciljano, bez obzira da li se radi o individualno namijenjenom zakonu ili je isti namijenjen određenoj populaciji (manjini, grupi) unutar države, a sve kroz temeljne zakone, podzakonske akte i dodatke. Prema podacima Parlamenta Australije, na dan 24.09.2020. doneseno je 153 promjena i nadopuna zakona, 150 prijedloga je na čekanju dok ih je 23 odbijeno.

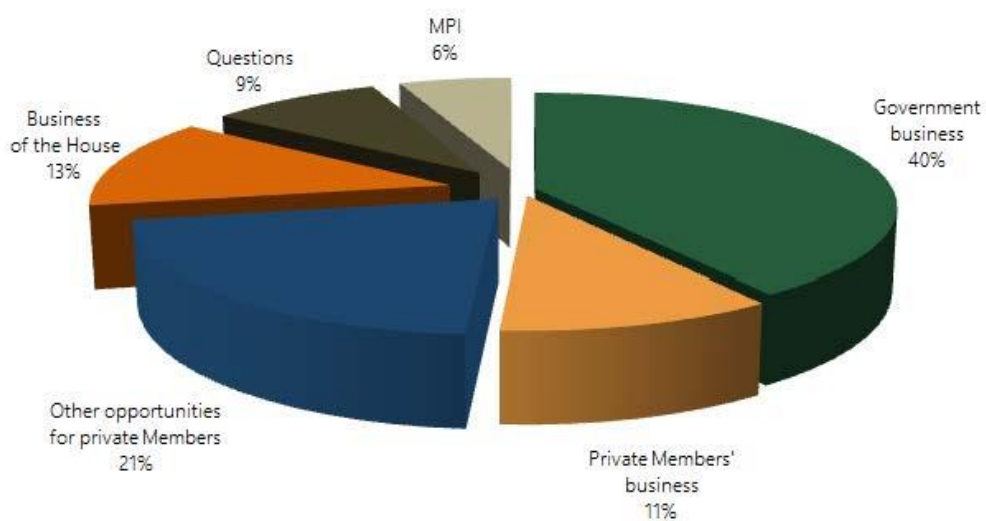
Temeljni Zakon Australije je Ustav Australije (Legislation Act, 2003.) prema kojem se ostali zakoni definiraju i uređuju. Ustav Australije podijeljen je na osam poglavlja od kojih se prvo poglavlje dijeli na pet dijelova. U siječnju 1990. godine donesen je Zakon o osnivanju Australanskog saveza (*Commonwealth of Australia*), a samim tim Zakon o kolonijalnim granicama prestaje postojati.

Ustav Australije, temeljna poglavlja:

- Parlament (generale, Senat, Zastupnički dom, Oba doma Parlamenta te ovlasti navedenih),
- Izvršna vlada
- Sudstvo
- Financije i trgovina
- Države
- Nove države
- Razno
- Izmjene ustava.

Statističku analizu i procjenu rada Senata i Zastupničkog doma vode komore, a isti se odnose na podatke vezane za zakonodavstvo (pitanja, problemi, rješenja).

Statistički podatci vezani za zakonodavno poslovanje uključuju rješavanje prijedloga upućenih od strane države i privatnih stranaka, rasprave vezane za žalbe, odgode, izjave i odgovore na iste. Vrijeme odgovora nije regulirano rokovima osim u iznimnim slučajevima kada se isti zahtijevaju, ovisno o važnosti predmeta.

Slika 6. Prikaz poslovanja Zastupničkog doma Australije za razdoblje 01.01.2020. do 03.09.2020.

Izvor: Parliament of Australia. (Dostupno na:

https://www.aph.gov.au/Parliamentary_Business/Statistics/House_of_Representatives_Statistics).

Prema statističkim podacima za 2020. godinu (do 03.09.2020.) članovi Zastupničkog doma su vrijeme rada iskoristili za rješavanje upita i prijedloga vezanih za Zakon (9%), rješavanje predmeta upućenih od strane državne uprave (40%), rješavanje predmeta upućenih od strane privatnih stranaka (11%) i ostalih poslova privatnih stranaka (21%), rješavanje poslova vezanih za rad Zastupničkog doma (13%) te rješavanje pitanja od javnog značaja (6%).

4.1. Provođenje Zakon o radu (*Fair Work Act, 2009*)

Provođenje Zakona o radu u nadležnosti je Komisije za rad (*Fair Work Commision*) koja je odgovorna za rješavanje problema vezanih za radno mjesto ovisno o procjeni težine situacije i da li je ista od javnog interesa.

Komisija za rad ima ovlasti za provođenje procesa koji uključuju:

- istrage na licu mjesta (radno mjesto)
- iskazivanje opomene zbog kršenja zakona o radu
- pregovaranje s ciljem postizanja dogovora i nagodbi između poslodavca i zaposlenika
- donošenje obvezujućih ugovora i sporazuma
- pokretanje sudskih postupaka

4.1.1. Novčane kazne

Novčane kazne poslodavcu mogu biti propisane ovisno o vrsti prekršaja. Novčana kazna može biti izdana za jedan ili više prekršaja, a visina ovisi o tome da li se radi o prvom kršenju zakona ili se prekršaji ponavljaju, o namjeri i o ozbiljnosti prekršaja te zbog neisplate plaće radniku. Komisija za rad ima obavezu izdati kaznu u roku od 12 mjeseci od događaja, a u suprotnom se gubi mogućnost financijskog kažnjavanja jer nastupa zastara.

Visina novčane kazne:

- Pojedinac: do maksimalno 1,332 AUD
- Poduzeće: do maksimalno 6,660 AUD

5. POREZNI SUSTAV

Australski porezni ured (*eng. Australian tax office, ATO*) je ustanova odgovorna za naplaćivanje poreza u Australiji. Porezni sustav Australije omogućuje tvrtkama ostvarivanje prava na porezne olakšice i uštede novca u slučajevima plaćanja računa u točnim iznosima i zadanim rokovima. Porezi su utvrđeni od strane Australske vlade, a temeljni porezi koji imaju utjecaj na poslovanje su porez na dobit, kapitalnu dobit i porez na usluge i robu.

Plaćanje poreza i vremenski rokovi dani su na izbor tvrtkama, a iste se mogu odlučiti na plaćanje između tri ponuđene opcije:

- mjesečno plaćanje poreza
- tromjesečno plaćanje poreza
- godišnje plaćanje poreza

U slučaju neplaćanja poreznih obveza i kršenja zadanih vremenski rokova na porezne obveze računaju se kamate s ciljem osiguravanja pravičnosti prema poreznim obveznicima koji svoje obveze izvršavaju na vrijeme. U iznimnim slučajevima oprost i smanjenje kazne je moguće no samo u slučaju postojana razloga za isto. Nezadovoljstvo izraženom kamatom i visinom kazne podliježe podnošenju žalbe te pokretanju žalbenog postupka.

5.1. Vrste poreza

U razdoblju od 2000. godine provedene su reforme poreznog sustava. Porezni sustav Australije provođenjem reforme je postao jednostavniji, nejednakosti su smanjene a pravičnost i jednakost povećane. Rezultat reformi je smanjenje poreza na dohodak no uveden je novi porez, porez na robu i usluge. Poreznim reformama u aspektu poslovanja, porezno opterećenje tvrtki smanjeno je sa 36% na 30%, postupno kroz određeno vremensko razdoblje, a počevši od 01.07.2000. godine.

Vrste poreza u Australiji a koje se odnose na poslovanje dijele se na pet osnovnih kategorija:

- Porez na tvrtku
- Porez na kapitalnu dobit
- Porez na usluge i robu
- Porez na plaće
- Ostali poslovni porezi

5.1.1. Porez na tvrtku

Porez na tvrtku utvrđen je od strane Australske vlade i istom podliježe svaka tvrtka registrirana na području države, a koja je rezidentna. Razlike u oporezivanju između rezidentnih i nerezidentnih tvrtki ne postoje, iste se oporezuje jednakom stopom poreza na dohodak no razlike u visini poreznog opterećenja se reguliraju prema poslovnoj strukturi i okolnostima u kojima tvrtka posluje.

Porezna opterećenja vezana za korporativno poslovanje u Australiji podijeljena su prema osnovnih šest kategorija kojima se određuje stopa poreza i vrsta poreza:

- Tvrtke
- Društva za životno osiguranje
- RSA pružatelji usluga koji nisu pružatelji životnog osiguranja
- Udruženi razvojni fondovi
- Kreditne unije
- Neprofitne tvrtke
- Neprofitna poduzeća koja su subjekti s osnovnom stopom

Stopa poreza određena od strane Australske vlade, u kategoriji „*Tvrtke*“ odnosi se na javne trgovačke zaklade, ograničena poslovna partnerstva s pravnim osobama te pravna društva. Kategorije dohotka prema kojem se određuje porezna stopa mijenjale su se u razdobljima pa je tako porezna stopa u razdoblju od 2010. do 2015. određivana prema oporezivom dohotku. U

razdoblju od 2015. do 2017. stopa poreza za tvrtke iznosila je 30% sa izuzetkom malih poduzeća za koje je stopa dohotka iznosila 28.8% u razdoblju od 2015. do 2016. godine te se u slijedećoj godini ista smanjuje za 1%, tj. na 27,5%. U razdoblju od 2017. godine porezna stopa za tvrtke iznosi 30% dok se kategorija malih poduzeća briše iz poreznog sustava te se uvodi nova koja se odnosi na subjekte s osnovnom stopom poreza, a ista iznosi 27,5% na ukupni dohodak. Kretanje visine poreza prema kategorijama istog, a za razdoblje od 2010. do 2020. godine prikazana su tablično (Tablica 2).

Tablica 2. Porez na poslovanje tvrtki kroz razdoblje od 2010. do 2020.

Tvrtke										
Razdoblje:	2019.	2018.	2017.	2016.	2015.	2014.	2013.	2012.	2011.	2010.
Kategorije dohotka:	2020.	2019.	2018.	2017.	2016.	2015.	2014.	2013.	2012.	2011.
Subjeki s osnovnom stopom	27,5 %	27,5 %	27,5 %	/	/	/	/	/	/	/
Subjeki malog gospodarstva	/	/	/	27,5%	28,5%	/	/	/	/	/
Osnovna porezna stopa	30%	30%	30%	30%	30%	/	/	/	/	/
Oporezivi dohodak	/	/	/	/	/	30%	30%	30%	30%	30%

Društva za životno osiguranje oporezuju se prema tri kategorije poreznog opterećenja:

- Uobičajena klasa oporezivog dohotka (u tablici 3: kategorija 1)
- Ispunjavanje starosne klase oporezivog dohotka (u tablici 3: kategorija 2)
- Dodatni porez na prihode od doprinosa koji nemaju TFN ako je tvrtka pružatelj računa za mirovinsku štednju (u tablici 3: kategorija 3).

Iz dostupnih podataka je vidljivo kretanje stope poreza prema navedenim kategorijama poreznog opterećenja za razdoblje od 2010. do 2020. godine. U kategorijama uobičajene i starosne klase oporezivog dohotka u posljednjih 10 godina nisu vidljive promjene u stopi poreza. U kategoriji dodatnog poreza na prihode od doprinosa osiguravajućih društava koja nemaju TFN, a ako je tvrtka pružatelj računa za mirovinsku štednju vidljive su promjene u visini porezne stope te je ista iznosila 31,5% za razdoblje od 2010. do 2014. godine. U razdoblju

od 2014. do 2017. porezna stopa u navedenoj kategoriji povećana je za 2.5% te je iznosila 34% dok je ista od 2017. godine spuštena za 2% te iznosi 32% (Tablica 3).

Tablica 3. Porez na poslovanje društava za životno osiguranje kroz razdoblje od 2010. do 2020. godine.

Društva za životno osiguranje										
Razdoblje:	2019.	2018.	2017.	2016.	2015.	2014.	2013.	2012.	2011.	2010.
Kategorije dohotka:	2020.	2019.	2018.	2017.	2016.	2015.	2014.	2013.	2012.	2011.
Kategorija 1	30%	30%	30%	30%	30%	30%	30%	30%	30%	30%
Kategorija 2	15%	15%	15%	15%	15%	15%	15%	15%	15%	15%
Kategorija 3	32%	32%	32%	34%	34%	34%	31,5%	31,5%	31,5%	31,5%

RSA pružatelji usluga koji nisu pružatelji životnog osiguranja je kategorija koja se odnosi na mirovinske fondove. U tablici 3. je vidljivo kretanje stope poreznog opterećenja za mirovinske fondove u razdoblju od 2010. do 2020. godine.

Porezne stope za mirovinske fondove se kategoriziraju u četiri osnovne grupe u odnosu na dohodak:

- RSA komponenta oporezivog dohotka
- Dodatni porez na prihode od doprinosa koji ne pripadaju TFN-u
- Standardna komponenta oporezivog dohotka (do 2017. godine)
- Standardna komponenta oporezivog dohotka (od 2017. godine) entitet osnovne stope i uobičajena stopa bez izuzetka entiteta osnovne stope poreza
- FHSA komponenta dohotka

Porezna stopa u kategoriji RSA komponente oporezivog dohotka u razdoblju od 2010. do 2020. je nepromjenjiva te iznosi 15% kroz cijelo razdoblje promatranja. Komponenta dodatnog poreza na prihode od doprinosa koji ne pripadaju TFN-u od 2010. do 2014. godine iznosi 31,5% no od 2015. godine povećava se za 1,5% te iznosi 34%. porezna stopa navedene komponente od 2017. godine iznosi 32% što je pad od 2% u odnosu na razdoblje od 2015. o 2017. godine. Standardna komponenta oporezivog dohotka od 2010. do 2017. godine primjenjiva je na

ustanovu, tj. porezna stopa se određuje prema uvjetima poslovanja. Od 2017. godine standardna komponenta oporezivog dohotka dijeli se u dvije kategorije te se na osnovu istih određuje visina porezne stope za određenog pružatelja usluga. Osnovna stopa poreza standardne komponente oporezivog dohotka iznosi 30% od 2017. godine sa iznimkom entiteta osnovne stope koja iznosi 27,5%. FHSA komponenta oporezivog dohotka iznosi 15% za razdoblje od 2010. do 2015. godine kada se ista ukida (Tablica 4).

Tablica 4. Porez na poslovanje RSA pružatelja usluga koji nisu pružatelji životnog osiguranja u razdoblju od 2010. do 2020. godine.

RSA pružatelji usluga koji nisu pružatelji životnog osiguranja										
Razdoblje	2019.	2018.	2017.	2016.	2015.	2014.	2013.	2012.	2011.	2010.
Kategorije dohotka:	- 2020.	- 2019.	- 2018.	- 2017.	- 2016.	- 2015.	- 2014.	- 2013.	- 2012.	- 2011.
RSA komponenta oporezivog dohotka	15%	15%	15%	15%	15%	15%	15%	15%	15%	15%
Dodatni porez na prihode od doprinosa koji ne pripadaju TFN-u	32%	32%	32%	34%	34%	34%	31,5%	31,5%	31,5%	31,5%
Standardna komponenta oporezivog dohotka				Primjenjiva na ustanovu						
Entitet osnovne stope	27,5%	27,5%	27,5%	/	/	/	/	/	/	/
Osnovna porezna stopa	30%	30%	30%	/	/	/	/	/	/	/
FHSA komponenta oporezivog dohotka	/	/	/	/	/	15%	15%	15%	15%	15%

Udruženi razvojni fond (PDF) je četvrta kategorija prema kojoj se određuje visina porezne stope na poslovanje, a ista se odnosi na tvrtke koje se klasificiraju kao razvojni fondovi ili prelaze određene okvire te prestaju biti isti. Porezna stopa za udružene razvojne fondove određuje se prema tri kategorije dohotka s tim da je od 2017. godine kategorija „*Ostalo*“ ukinuta, a uvedena je kategorija „*Količina koja premašuje PDF komponentu*“ koja se pak dijeli na dvije potkategorije.

Kategorije dohotka za određivanje porezne stope udruženih razvojnih fondova:

- Komponenta dohotka malih i srednjih poduzeća
- Neregulirana komponenta ulaganja
- Ostalo (do 2017. godine)
- Količina koja premašuje PDF komponentu: entitet osnovne stope i osnovna porezna stopa (od 2017. godine)

Iz dostupnih podataka vidljivo je da se porezna stopa u kategoriji „*Komponenta dohotka malih i srednjih poduzeća*“ ne mijenja tijekom prikazanog desetogodišnjeg razdoblja. Kategorija „*Neregulirana komponenta ulaganja*“ pokazuje nepromjenjivost od 2015. godine i iznosi 25% dok je u razdoblju od 2010. do 2015. godine iznosila 31,5%. Do 2017. godine kategorija „*Ostalo*“ obračunavala se prema konstantnoj poreznoj stopi od 15%. Od 2017. godine ista je ukinuta te se uvodi kategorija „*Količina koja premašuje PDF komponentu*“ a u kojoj osnovna stopa poreza iznosi 30% sa izuzetkom entiteta osnovne stope od 27,5% (Tablica 5).

Tablica 5. Porez na poslovanje udruženih razvojnih fondova u razdoblju od 2010. do 2020. godine.

Udruženi razvojni fondovi										
Razdoblje:	2019. -	2018. -	2017. -	2016. -	2015. -	2014. -	2013. -	2012. -	2011. -	2010. -
Kategorije dohotka:	2020.	2019.	2018.	2017.	2016.	2015.	2014.	2013.	2012.	2011.
Komponenta dohotka malih i srednjih poduzeća	15%	15%	15%	15%	15%	15%	15%	15%	15%	15%
Neregulirana komponenta ulaganja	25%	25%	25%	34%	34%	34%	31,5%	31,5%	31,5%	31,5%
Količina koja premašuje PDF komponentu			/	/	/	/	/	/	/	/
Entitet osnovne stope	27,5%	27,5%	/	/	/	/	/	/	/	/
Osnovna stopa poreza	30%	30%	/	/	/	/	/	/	/	/
Ostalo	/	/	/	/	/	15%	15%	15%	15%	15%

Kreditne unije su odobrena kreditna udruženja koje se oporezuju na sav dohodak, no kamate na male kredite ne podliježu oporezivanju te porez na istu plaćaju samo korisnici usluga unije, a koji nisu članovi iste. Stope poreza podijeljene su prema veličini prihoda unije (male, srednje i velike). Osnovna stopa poreza je nepromjenjiva za sve tri kategorije kreditnih unija te iznosi 30% za male i velike kreditne unije dok za srednje iznosi 45%. U kategorijama malih i velikih unija „, 2015. godine uvodi se porezna stopa za subjekte/pravna lica s osnovnom stopom poreza od 28,5%, od 2016. ista iznosi 27,5%. U kategoriji srednjih unija novouvedena stopa iznosi 42,75% u 2015. godini, dok se od 2016. ista obračunava po stopi od 41,25% (Tablica 6).

Tablica 6. Porez na poslovanje kreditnih unija za razdoblje od 2010. do 2020.

Kreditne unije										
Razdoblje:	2019.	2018.	2017.	2016.	2015.	2014.	2013.	2012.	2011.	2010.
Kategorije dohotka:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2020.	2019.	2018.	2017.	2016.	2015.	2014.	2013.	2012.	2011.
Male kreditne unije: > 50 000 USD										
Subjekti s osnovnom stopom	27,5 %	27,5 %	27,5 %	27,5 %	28,5 %	/	/	/	/	/
Osnovna stopa poreza	30%	30%	30%	30%	30%	30%	30%	30%	30%	30%
Srednje kreditne unije: 50 000 – 149 999 USD										
Entiteti sa osnovnom stopom	41,25 %	41,25 %	41,25 %	41,25 %	42,75 %	/	/	/	/	/
Osnovna stopa poreza	45%	45%	45%	45%	45%	45%	45%	45%	45%	45%
Velike kreditne unije: < 150 000 USD										
Pravna lica sa osnovnom stopom	27,5 %	27,5 %	27,5 %	27,5 %	28,5 %	/	/	/	/	/
Osnovna stopa poreza	30%	30%	30%	30%	30%	30%	30%	30%	30%	30%

Neprofitne tvrtke su tvrtke koje se oporezuju prema visini dohotka u tri osnovne kategorije. Vidljivo je da se tvrtke s dohotkom do 416 USD ne oporezuju. Tvrtke s dohotkom od 417 do 915 USD oporezuju sa stopom poreza od 55%, koja je ujedno konstantna tijekom desetogodišnjeg promatranog razdoblja. Tvrtke s dohotkom većim od 916 USD oporezuju se poreznom stopom od 27,5% od 2016. godine. U razdoblju od 2010. do 2014. godine stopa poreza za tvrtke s dohotkom iznad 916 USD iznosila je 30%, a samo u razdoblju od 2015. do 2016. godine porezna stopa za navedenu kategoriju iznosila je 28,5%. Neprofitnim poduzećima koja imaju dohodak veći od 416 USD, a manji od 831 USD porez se obračunava samo na dohodak koji prelazi 416 USD dok one tvrtke koje imaju dohodak veći od 831 USD porez plaćaju na sav dohodak (Tablica 7).

Tablica 7. Porez na poslovanje neprofitnih tvrtki u razdoblju od 2010. do 2020. godine.

Neprofitne tvrtke										
Razdoblje:	2019. -	2018. -	2017. -	2016. -	2015. -	2014. -	2013. -	2012. -	2011. -	2010. -
Kategorije dohotka:	2020.	2019.	2018.	2017.	2016.	2015.	2014.	2013.	2012.	2011.
0 – 416 USD	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
417 – 915 USD	55%	55%	55%	55%	55%	55%	55%	55%	55%	55%
916 < USD	30%	30%	30%	30%	30%	30%	30%	30%	30%	30%

Neprofitna poduzeća koja su subjekti s osnovnom stopom poreza su tvrtke koje se oporezuju prema visini dohotka u tri osnovne kategorije. Kao kategorija za obračun poreznog opterećenja korporativnog poslovanja uvedena je 2015. godine. Iz dostupnih podataka vidljivo je da se tvrtke s dohotkom do 416 USD ne oporezuju. Tvrtke s dohotkom od 417 do 831 USD oporezuju sa stopom poreza od 55%, koja je ujedno konstantna tijekom promatranog razdoblja. Tvrtke s dohotkom većim od 831 USD oporezuju se poreznom stopom od 27,5% od 2016. godine. Dok je u razdoblju od 2015. do 2016. godine porezna stopa za navedenu kategoriju iznosila je 28,5%. Neprofitnim poduzećima koja imaju dohodak veći od 416 USD, a manji od 832 USD porez se obračunava samo na dohodak koji prelazi 416 USD dok one tvrtke koje imaju dohodak veći od 831 USD porez plaćaju na sav dohodak (Tablica 8).

Tablica 8. Porez na poslovanje neprofitnih poduzeća koja su subjekti s osnovnom stopom u razdoblju od 2010. do 2020. godine.

Neprofitna poduzeća koja su subjekti s osnovnom stopom										
Razdoblje:	2019. -	2018. -	2017. -	2016. -	2015. -	2014. -	2013. -	2012. -	2011. -	2010. -
Kategorije dohotka:	2020.	2019.	2018.	1111 1120 17.	2016.	2015.	2014.	2013.	2012.	2011.
0 – 416 USD	0%	0%	0%	0%	0%	/	/	/	/	/
417 – 831 USD	55%	55%	55%	55%	55%	/	/	/	/	/
832 < USD	27,5 %	27,5 %	27,5 %	27,5 %	28,5 %	/	/	/	/	/

5.1.2. Porez na kapitalnu dobit

Porez na kapitalnu dobit obračunava se na dobit ostvarenu od prodaje pokretnina/nekretnina, tj. imovine. Porez na kapitalnu dobit ne plaća se kao poseban porez već u sklopu poreza na dohodak, a istom podliježu i strani subjekti. Strani subjekti prodajom imovine stečene radom i boravkom u Australiji ostvaruju pravo na prodaju iste te samim time su dužni platiti porez na dobit. Sva imovina koja može postati predmetom koji podliježe obračunu poreza na kapitalnu dobit mora biti evidentirana od strane poduzeća. Prodajnom imovine tvrtke ista može ostvariti dobitak, tj. gubitak ovisno o izračunu uložene vrijednosti i ostvarene dobiti prodajom nekretnine. Porezu na dobit subjekti podliježu nakon određenih događaja kao npr.: sklapanje ugovora o zbrinjavanju (prestanak vlasništva), sklapanje ugovora o kupnji, gubitak imovine, ostvarivanje posebnih prihoda (npr. od rudarstva), prestanak boravka u Australiji (povratak u matičnu zemlju), ostvarivanje prava na imovinu (npr. nasljedstvo, zaklade..), najam nekretnine, konsolidacija....

Četiri su načina smanjenja poreza na kapitalnu dobit:

- Izuzeće za mala poduzeća koja imaju imovinu u posjedu minimalno 15 godina a vlasnik iste je stariji od 55 godina života te odlazi u mirovnu zbog ostvarivanja prava na istu ili stjecanja nesposobnosti za rad. U slučaju ispunjavanja navedenih uvjeta smatra se da prodajom imovine pojedinac ne ostvaruje dobit te ima mogućnost zahtijevati izuzeće od plaćanja poreza na kapitalnu dobit.
- Mala poduzeća koja imaju smanjenje aktivnih prihoda i imovine za 50% u vremenskom razdoblju od 12 mjeseci.
- Ako odlaskom u mirovinu vlasnik poduzeća iznos dobiven prodajom imovine uplaćuje u mirovinski fond (bez obzira na starost pojedinca) isti ostvaruje pravo na izuzeće od plaćanja poreza na kapitalnu dobit, no iznos od prodaje imovine ne smije prelaziti 500 000 USD.
- Prenamjena aktivne imovine uz odgodu za razdoblje od dvije godine. U navedenom razdoblju imovina se može zamijeniti ili se poboljšati kroz dozvoljene kapitalne troškove. Dobit se ne obračunava sve dok ne dođe do promjene uvjeta ili kupoprodaje imovine.

5.1.3. Porez na robu i usluge

Porez na robu i usluge je porez kojem podliježu potrošači. Proizvođači i distributeri određenih dobara i usluga imaju obavezu registrirati se u australski porezni ured, a samim time ostvaruju pravo na predavanje zahtjeva za ostvarivanje prava na pretporez.

Vlasnici tvrtki i poduzeća koje ostvaruje promet od poreza na robu i usluge, a uz to ostvaruje prihode veće od 75 000 USD te su registrirani u australskom poreznom uredu imaju obavezu predavati izvješće o poslovnoj aktivnosti te prijavi poreza s ciljem izbjegavanja kazni i dodatnih kamata. Prijave i izvješća se predaju elektroničkim putem. Bez obzira da li je vlasnik poduzeća u mogućnosti platiti porez u zadanom roku, sama prijava ga oslobađa dodatnih nameta, a rokovi uplate su promjenjivi i prilagođavaju se mogućnostima poslodavca. U slučaju da tvrtka nije ostvarila dohodak od prodaje robe ili izvršene usluge, ista mora podnijeti prijavu nultog poreza elektroničkim putem ili telefonskim pozivom.

Porez na robu i usluge mogu naplatiti tvrtke koje su registrirane u australskom poreznom uredu. Osnovna i široko primjenjiva stopa poreza na robu i usluge je 10%. Da bi roba mogla biti oporezovana mora biti povezana sa Australijom (proizvodnja, prodaja...). Porez na robu i usluge plaća se predajom izjave o aktivnosti poduzeća. Porez na robu i usluge mora biti uključen u cijenu proizvoda te naveden na računu koji se izdaje kupcu. Djelomično plaćanje poreza na robu i usluge je moguće u slučajevima kada se prodaja određene robe može razdvojiti na komponente od kojih dio ne podliježe porezu te se porez na robu plaća samo na oporezive komponente proizvoda. Porezu na robu i usluge podliježe prodaja pokretnina i nekretnina koje su u vlasništvu tvrtke bez obzira da li se radi o prodaji iste ili prijenosu vlasništva.

5.1.4. Porez na plaću

Porez na plaću izračunava se na temelju mjesečne plaće radnika, a isti se razlikuje na području države, ovisno o teritoriju. Odbitak od plaće određuje se najčešće prema dogovoru između poslodavca i posloprimca, a najčešći odbitak je 10%, no isti mora biti definiran prije potpisivanja ugovora o radu.

Zaposlenik je dužan plaćati porez na plaću, a poslodavac može biti obveznik plaćanja istog na temelju osiguranih naknada. Poslodavac na listi plaće navodi odbitke na dohodak zaposlenika. U slučaju neprofitnih organizacija iste mogu biti oslobođene plaćanja poreza na dohodak, ali samo u situacijama u kojima zaposlenicima isplaćuju beneficije i osigurava određene pogodnosti članovima obitelji. Bez obzira na mogućnosti oslobođenja plaćanja poreza na dohodak neprofitne organizacije dužne su platiti porez na naknadu koji se obračunava prema vrijednosti oporezive osigurane naknade.

Pomoć kod određivanja vrijednosti poreza poslodavcima je omogućena i dostupna na službenim stranicama australske vlade. Upotrebom kalkulatora za izračun poreza dobije se vrijednost na osnovu unesenih podataka, no isti moraju biti uneseni točno i prema uputama.

Porez na plaću izračunava se uzimajući u obzir:

- Trenutne stope poreza na dohodak
- Medicare porez (2%)
- Postojanje studentski kredita i kredita za edukacije i ostala školovanja
- Status radnog odnosa i radnika
- Neoporezivi prag
- Ostvarena prava na smanjenje poreza i izuzeća

Bez obzira da li se radi o vrsti poduzeća svaki poslodavac je dužan platiti zatvaranje poduzeća odnosno penale za prestanak rada udruge. Porez na otkaz o radu zaposlenika poslodavac plaća ovisno o starosnoj dobi zaposlenika i dužini radnog staža.

Porezna prijava predaje se putem ispunjenih obrazaca na temelju ostvarenih prihoda od plaće uz obavezno točno navođenje radnog mjesta i vrste posla za koji je plaća primljena. U slučaju dodatnih prihoda ili gubitaka isti moraju biti navedeni u prijavi. Evidenciju prijava obavezno je čuvati u razdoblju od 5 godina uz iznimne situacije u kojima se rokovi mogu ili skratiti ili produžiti.

5.1.5. Ostali poslovni porezi

Ostali poslovni porezi je kategorija poreza koja uključuje različite vrste poreza kao npr. porez na zemlju, naknade...

5.2. Povelja poreznih obveznika

Povelja poreznih obveznika opisuje prava i obveze svih poreznih obveznika na području Australije. U Povelji su kratko, jasno i sažeto objašnjena očekivanja u odnosu na prava i obveze i poštivanje/nepoštivanje istih.

Prava poreznih obveznika temelje se na individualnom pristupu pojedincu s ciljem rješavanja problema uzimajući u obzir individualne okolnosti u kojima se isti nalazi. Svaki porezni obveznik ima pravo na pravovremene informacije vezane za predmet djelovanja te na pravnu pomoć u slučaju potrebe. Profesionalan odnos djelatnika zaduženog za predmet djelovanja te osiguravanje povjerenja i sigurnosti u slučaju zaštite osobnih podataka je ključna za pravovremeno i kvalitetno rješavanje problema. Profesionalno savjetovanje mora biti organizirano prema mogućnostima stranke i u skladu sa potrebama i obvezama koje ista ima. Svaka odluka donesena, a vezana za predmet procesa mora biti pravovremeno predložena poreznom obvezniku te ista mora biti obavještena o napretku slučaja.

Obveze poreznih obveznika su iznošenje relevantnih činjenica i točni i potpuni odgovori na postavljena pitanja. Porezni obveznik mora djelovati prema zakonu te voditi i arhivirati evidenciju za posljednjih pet godina. Bez obzira da li porezni obveznik samostalno sudjeluje u rješavanju problema ili ima zakonskog zastupnika sve obveze moraju biti izvršene na temelju zakona. Porezni obveznik mora poštivati dane rokove za predaju izvješća i izvršenje uplate te pokazati poštovanje prema osobi zaduženoj za predmet procesa.

6. TRŽIŠTE RADA

Nacionalni standard zapošljavanja u Australiji vodi se zakonski propisanim i utvrđenim minimalnim uvjetima zapošljavanja (čl. 2-2 „*Fair work Act 2009.*“). Zakon je primjenjiv na djelatnike zaposlene u javnom sektoru no mogu se primijeniti i na privatne ustanove i poduzeća. Zakonom propisani uvjeti rada su minimalni i isti ne nadmašuju uvjete potpisane ugovorom o radu koji može sadržavati beneficije i nagrade dodijeljene radniku na osnovu produktivnosti i postignutih rezultata. Prava radnika u Australiji stječu se ovisno o potpisanom ugovoru o radu.

6.1. Ugovori o radu

Ugovori o radu definiraju se prema Zakonu, pravilnicima, kolektivnim ugovorima, sporazumima te postignutim dogovorima između poslodavca i zaposlenika. Vrsta ugovora o radu ovisi o potrebama poslodavca i istim se definira radno vrijeme, trajanje zaposlenja, prava i obveze poslodavca i zaposlenika te visina minimalne plaće i dodataka na plaću.

Vrste ugovora o radu:

- Neodređeni rad (puno ili skraćeno radno vrijeme)
- Povremeni rad (ovisno o organizaciji posla i potrebama poslodavca)
- Ugovor na određeno vrijeme (jasno definiran početak i kraj ugovora)
- Tjedni ugovor
- Smjenski ugovor
- Probni rad
- Ugovor za učenike ili praktikante
- Ugovor o suradnji

6.2. Standardi zapošljavanja i prava radnika

Prava radnika zajedno s obavezama definirana su ugovorima o radu, sporazumima i pravilnicima. Temeljna prava radnika propisana su Nacionalnim standardom zapošljavanja radnika dok se dodatna prava i obveze navode u ugovorima i sporazumima između poslodavca i posloprimca. Prava i odveze vezane se za opis radnog mjesta, radno vrijeme i vrstu ugovora kojeg potpisuje posloprimac.

Minimalni standardi zapošljavanja:

- Tjedno radno vrijeme: maksimalno 38 sati uz određen broj prekovremenih sati
- Fleksibilno radno vrijeme: pravo na zahtjev u odnosu na okolnosti
- Porodiljni dopust: plaćeni dopust do 12 mjeseci uz pravo dodatnih 12 mjeseci neplaćenog dopusta
- Godišnji odmor: minimalno četiri tjedna uz dodatno jedan tjedan ovisno o uvjetima rada
- Slobodni dani na zahtjev prema propisanim pravima: 10 dana plaćenog dopusta (zdravstveni razlozi), 2 dana neplaćenog dopusta (zdravstveni razlozi), 5 dana neplaćenog dopusta (obiteljski razlozi, nasilje u obitelji), 2 dana plaćenog/neplaćenog dopusta (smrtni slučaj)
- Dopuštenje za rad od javnog interesa: neplaćeni dopust (dobrovoljne akcije), 10 dana plaćeni dopust (porotnički rad)
- Radni staž: prijelazno pravo
- Državni blagdani i praznici: plaćeni slobodni dani
- Pravo na otkaz i otpremninu: obavijest o otkazu minimalno četiri tjedna ranije (za starije od 45 godina dodatno tjedan dana), 16 tjedana otpremnine (tehnološki višak)
- Dostupnost izjave o poštenom radu pravobranitelju za ljudska prava

Svaki radnik zasnivanjem radnog odnosa, bez obzira da li se radi o ugovoru na određeno vrijeme ili stalnom ugovoru ima pravo na pristup informacijama vezanim za:

- Nacionalne minimalne standarde zapošljavanja
- Nagrade i sustav nagrađivanja

- Uvijete sklapanja ugovora
- Radno vrijeme
- Poštivanje ljudskih prava na radnom mjestu
- Uvijete otkazivanja ugovora o radu
- Dozvoljenoj fleksibilnosti
- Mogućnostima prijenosa poslovanja
- Rad Etičkog povjerenstva
- Dostupnost pravobranitelja za ljudska prava

6.3. Plaće

Minimalna plaća u Australiji ovisi o vrsti radnog odnosa i radnom stažu. Plaća se obračunava prema pravilniku o visini plaće no isti može biti prilagođen u suradnji na nivou poslodavac – posloprimac.

Minimalna plaća na državnoj razini obračunava se prema Zakonu o poštenom radu (*Fair Work Act*, 2009.). od 01.07.2020. minimalna vrijednost sata rada, uz povećanje od 1,75%, iznosi 19,84 AUD što iznosi 753,80 AUD. Minimalna plaća na nacionalnoj razini revidira se na godišnjoj razini od strane Komisije za rad (*Fair Work Commission*). U 2020. godini povećanje minimalne plaće za 1,75% provodit će se u tri faze, što znači povećanje za određene sektore rada podijeljene u tri skupine. Za radnike sektora koji su u prvoj skupini povećanje minimalne plaće biti će vidljivo 01.07.2020. Za djelatnike sektora druge skupine povećanje minimalne plaće obračunava se počevši od 01.11.2020. a za treću skupinu od 01.02.2021. godine.

Stručno povjerenstvo Komisije čine članovi koji posjeduju znanje i iskustvo na područjima ekonomije, socijalnog rada, industrije, trgovine i međuljudskih odnosa. Zakon (čl. 2-6. „*Fair Work Act*, 2009) je temelj za uvođenje promjena na osnovu kojeg se postavljaju ciljevi za određivanje minimalne plaće i nagrađivanja radnika.

Pravilnik o minimalnim uvjetima rada temelj je suradnje između poslodavca i posloprimca jer isti definira prava i obveze u radnom odnosu. Pravilnici o radu individualno su izrađeni i pokrivaju svako zanimanje i radno mjesto te se prema njima definira ugovor o radu i visina primanja. Ovisno o vrsti djelatnosti Pravilnikom je određena minimalna plaća, beneficije i

dodatci na plaću i isti se mora poštivati. Poslodavac ima mogućnost paušalne isplate, a ista se odnosi na isplaćivanje godišnjeg odmora ili dopusta koji nisu iskorišteni.

Dodatci na plaću se obračunavaju prema stopi dodataka koja je definirana ovisno da li se radi o dodatku na prekovremeni, noćni, smjenski ili redovan rad, te rad vikendom ili blagdanom.

Zaposlenici koji koriste vlastite resurse i opremu potrebnu za rad imaju pravo na dodatak na plaću u svrhu nadoknade troškova. Zaposlenici koji rade u posebnim uvjetima rada, koji mogu biti opasni po život i zdravlje također ostvaruju dodatak na plaću prema posebnim propisima o dodacima na posebne uvijete rada. Visina stupnja obrazovanja, educiranost i posjedovanje vještina za obavljanje specifičnih poslova nagrađuje se posebnim dodatkom na plaću, a visina dodatka ovisi sektoru rada, radnom mjestu i stupnju obrazovanja.

Svi posloprimci s potpisanim ugovorom o radu imaju pravo na opremu za rad (uniforme i zaštitnu odjeću, potrebnu opremu), naknadu za putovanje, službeni telefon i automobil (ovisno o potrebama), pravo na pomoć u slučaju potrebe te dostupnost supervizora u slučaju potrebe

Zaposlenicima koji nemaju ugovorom definirane dodatke na plaću, osnovna plaća se obračunava prema propisanoj minimalnoj plaći na nacionalnoj razini, a postojanje i visina dodataka na plaću se dogovaraju s poslodavcem.

Povjerenstvo određuje visinu dodatka na plaću za djelatnosti ovisno o uvjetima rada. U 2020. godini najavljene su promjene u visini dodataka na plaću za određene sektore, a što se odnosi na dodatke na rad vikendom, blagdanom, terenski rad, naknade za smještaj i slično.

Godišnja plaća definira se kao zbroj primanja na osnovu minimalne plaće, prekovremenih i dodatnih sati, dodataka na plaću a poslodavac mora voditi računa da minimalna godišnja primanja pokrivaju sve pravilnike o radu koji se mogu primijeniti na radno mjesto, ovisno o strukturi poslovanja.

Isplata plaće može se vršiti na tri načina, a odluka o načinu isplate donosi se na temelju dogovora poslodavca i posloprimca.

Načini isplate plaće:

- Gotovina
- Bankovni prijenos (elektroničkim putem)
- Ček

Ugovorom o radu definira se razdoblje isplate plaće koje može biti tjedno, na dva tjedna ili mjesečno. Isplata plaće je obavezna te se ne dopuštaju kompenzacije. U iznimnim situacijama poslodavac može smanjiti plaću radniku ili mu isplatiti veću od dogovorene, ovisno o okolnostima, a vodeći se prema učinku radnika.

Prema posljednjim statističkim podacima objavljenim 23.08.2020. (*Australian Bureau of Statistic*) prosječna tjedna plaća razlikuje se između javnog i privatnog sektora, no u oba sektora je vidljiv konstantan rast kroz promatrano razdoblje od svibnja 2016. do svibnja 2020. godine. Razlika prosječne plaće privatnog sektora u navedenom razdoblju iznosi +190,30 AUD dok je u javnom sektoru razlika +207,70 AUD (Tablica 9).

Tablica 9. Kretanje prosječne tjedne plaće (svibanj 2016. do svibanj 2020.)

Referentno razdoblje	Privatni sektor	Javni sektor
Svibanj 2016.	1483,30	1640,70
Studeni 2016.	1495,70	1674,00
Svibanj 2017.	1503,90	1686,00
Studeni 2017.	1529,50	1721,00
Svibanj 2018.	1544,10	1740,00
Studeni 2018.	1563,50	1766,20
Svibanj 2019.	1594,70	1785,40
Studeni 2019.	1617,30	1812,20
Svibanj 2020.	1673,60	1848,40

Izvor: Australian Bureau of Statistic

(Dostupno na: <https://www.abs.gov.au/statistics/labour/earnings-and-work-hours/average-weekly-earnings-australia/latest-release>)

Statistički podaci vezani za visinu prosječne plaće u odnosu na sektor rada pokazuju najmanju prosječnu plaću u sektoru rada vezanom za usluge smještaja i prehrane (1139,30 AUD) dok je najveća prosječna plaća u sektoru rudarstva (2697,50 AUD). Razlika između najmanje i najveće prosječne plaće je zamjetna te iznosi 1558,20 AUD (Tablica 10.)

Tablica 10. Prosječna plaća u odnosu na sektor rada.

Sektor	Prosječna plaća
Rudarstvo	2,697,50
Proizvodni sektor	1526,80
Komunalne usluge (struja, plin, voda, otpad)	1907,70
Građevinski sektor	1683,00
Veleprodajni sektor	1591,50
Maloprodajni sektor	1259,80
Usluge smještaja i prehrane	1139,30
Transportni sektor, pošta i skladištenje	1662,10
Telekomunikacije i informacijski mediji	2033,40
Financijski sektor i usluge osiguranja	2015,80
Nekretnine (najam, prodaja)	1561,30
Znanstveno istraživački sektor i tehničke usluge	1965,70
Administrativni sektor i usluge podrške	1537,90
Javna uprava i sigurnost	1801,90
Obrazovanje i osposobljavanje	1825,70
Zdravstvo i socijalna zaštita	1624,60
Sektor umjetnosti i rekreacije	1523,80
Ostale usluge	1339,30
Ukupni prosjek industrijskog sektora	1713,90

Izvor: Australian Bureau of Statistic

(Dostupno na: <https://www.abs.gov.au/statistics/labour/earnings-and-work-hours/average-weekly-earnings-australia/latest-release>)

6.4. Sindikati

Sindikati imaju važnu ulogu u borbi za ostvarivanje prava radnika propisanih Zakonom i Kolektivnim ugovorima. Sindikalna udruženja i njihovi predstavnici moraju biti „nositelji dozvola“ koje im omogućavaju ulazak u prostor ustanove i radnog mjesta te pristup informacijama koje su bitne za rješavanje spora između radnika i poslodavca. Uloga sindikata

je rješavanje sporova vezanih za rad u slučaju postojanja sumnje o kršenju radničkih prava. Uvidom u dokumentaciju i provođenjem aktivnosti na licu mjesta ovlaštena osoba mora identificirati probleme koji su prijavljeni te predložiti odgovarajuće rješenje, a koje je na obostranu korist i radniku i poslodavcu. U proces pregovaranja obavezno su uključeni poslodavac, radnik i sindikalni ovlaštenik svi koraci procesa moraju biti dokumentirani prema propisanim pravilima. U slučaju da su u proces pregovaranja uključeni sindikalni ovlaštenik i poslodavac, a da je vjerojatnost ostvarivanja financijske koristi velika radnik pravovremeno mora biti obaviješten o tome. Da bi radnik ostvario prava na zastupnika od strane sindikata mora biti član istog.

6.5. Štrajk

Štrajk ili industrijsko djelovanje može biti pokrenuto od strane poslodavca i strane posloprimca. Određeni su razlozi za pokretanje štrajka, a isti su propisani Zakonom i Kolektivnim ugovorima. Poslodavac ili posloprimac imaju pravo pokrenuti štrajk u slučaju nepoštivanja obveza navedenih u ugovoru o radu (kašnjenje, nedolazak na posao, odbijanje izvršavanja poslovnih obaveza, uskraćivanje radničkih prava, nepoštivanje ljudskih prava na radnom mjestu...).

Vrste štrajka:

- Zaštićeni: istek roka za dogovor, neuspjeli pokušaj dogovora, većina zaposlenika je za opciju štrajka (glasanje), pravovremeno informiranje o uvjetima štrajka
- Nezaštićeni: neispunjavanje uvjeta za organiziranje štrajka

U slučaju organiziranja zaštićenog štrajka izbjegavaju se neželjeni događaji poput ozljeđivanja, uništavanja imovine, klevete i povrede ljudskih prava. Štrajk može biti zaustavljen u slučaju da postoji mogućnost negativnog djelovanja na zdravlje i život ljudi, može prouzročiti imovinsku štetu te u slučaju da može negativno djelovati na gospodarstvo države.

Ako se poslodavac ili posloprimac odluče provesti nezaštićeni štrajk, velike su mogućnosti za posljedice u vidu financijskih gubitaka (kazne, sudske tužbe...).

7. ZAKLJUČAK

Australija kao država na teritoriju cijelog jednog kontinenta zauzima visoko mjesto na ljestvici najrazvijenijih zemalja svijeta. Geografska izoliranost jedan je od nedostataka koji je uspješno riješen razvojem avionske industrije, a koja zajedno s iznimno dobro razvijenim telekomunikacijskim i informacijskim sektorom Australije čini ovu kontinent – državu dostupnom i poželjnom.

Kao jedna od najvećih gospodarskih sila kako u regiji, tako i na globalnoj razini, Australija je članica svjetskih društava i organizacija.

Provođenjem političkih reformi te reformi poreznog sustava i sustava plaća postignut je kontinuirani pozitivan rast svih pokazatelja kvalitete života stanovnika zemlje. Dobro uređen porezni sustav, sustav zapošljavanja i plaćanja Australiju čini jednom od država s najmanjom stopom nezaposlenosti u svijetu. Prilagođenost potrebama poslodavca i korporacija te omogućenost zapošljavanja prema istim dovelo je do povećanja stope zaposlenosti, a samim tim i povećanja životnog standarda što je vidljivo kroz kontinuirani rast BDP-a u desetogodišnjem promatranom i prikazanom razdoblju.

Sustav zapošljavanja prilagođen potrebama tržišta rada omogućuje prilagodbu brzim promjenama na području gospodarstva visoku konkurentnost na globalnoj razini. Kontinuirani rast pokazatelja kvalitete života i visine životnog standarda Australiju stavljaju na visoko mjesto zemalja poželjnih za život.

8. LITERATURA

1. Australian Bureau of Statistics. Australia National Accounts: Tourism Satellite Account. Dostupno na: <https://www.abs.gov.au/statistics/labour/earnings-and-work-hours/average-weekly-earnings-australia/latest-release> (Datum pristupa: 19.09.2020.)
2. Australian Bureau of Statistics. Average Weekly Earnings, Australia. Dostupno na: <https://www.abs.gov.au/statistics/labour/earnings-and-work-hours/average-weekly-earnings-australia/latest-release> (Datum pristupa: 19.09.2020.)
3. Australian Government. Australian Taxation Office. Company tax rates. Dostupno na: <https://www.ato.gov.au/Rates/Company-tax/> (Datum pristupa: 21.09.2020.)
4. Australian Government. Australian Taxation Office. Employment termination payments.. Dostupno na: <https://www.ato.gov.au/non-profit/your-workers/your-obligations-to-workers-and-independent-contractors/employment-termination-payments/> (Datum pristupa: 21.09.2020.)
5. Australian Government. Australian Taxation Office. How laws are made. Dostupno na: <https://www.ato.gov.au/General/New-legislation/How-laws-are-made/> (Datum pristupa: 20.09.2020.)
6. Australian Government. Australian Taxation Office. How to lodge your BAS. Dostupno na: [https://www.ato.gov.au/Business/Business-activity-statements-\(BAS\)/How-to-lodge-your-BAS/](https://www.ato.gov.au/Business/Business-activity-statements-(BAS)/How-to-lodge-your-BAS/) (Datum pristupa: 19.09.2020.)
7. Australian Government. Australian Taxation Office. Request remission of interest on penalties. Dostupno na: <https://www.ato.gov.au/General/Dispute-or-object-to-an-ATO-decision/Request-remission-of-interest-or-penalties/> (Datum pristupa: 21.09.2020.)
8. Australian Government. Australian Taxation Office. Selling and asset and other CGT events. Dostupno na: <https://www.ato.gov.au/General/Capital-gains-tax/Selling-an-asset-and-other-CGT-events/> (Datum pristupa: 19.09.2020.)
9. Australian Government. Australian Taxation Office. Small business rollover. Dostupno na: <https://www.ato.gov.au/General/Capital-gains-tax/Small-business-CGT-concessions/Small-business-rollover/> (Datum pristupa: 20.09.2020.)
10. Australian Government. Australian Taxation Office. Tax withheld calculators. Dostupno na: <https://www.ato.gov.au/Calculators-and-tools/Tax-withheld-calculator/> (Datum pristupa: 21.09.2020.)

11. Australian Government. Australian Taxation Office. Types of CGT events. Dostupno na: <https://www.ato.gov.au/general/capital-gains-tax/selling-an-asset-and-other-cgt-events/types-of-cgt-events/> (Datum pristupa: 20.09.2020.)
12. Australian Government. Australian Taxation Office. When to charge GST (and when not to). Taxable sales. Dostupno na: [https://www.ato.gov.au/business/gst/when-to-charge-gst-\(and-when-not-to\)/taxable-sales/](https://www.ato.gov.au/business/gst/when-to-charge-gst-(and-when-not-to)/taxable-sales/) (Datum pristupa: 19.09.2020.)
13. Australian Government. Australian Trade and Investment Commission. Guide to investing. Dostupno na: <https://www.austrade.gov.au/International/Invest/Guide-to-investing/Running-a-business/Understanding-Australian-taxes> (Datum pristupa: 20.09.2020.)
14. Australian Government. Business. Dostupno na: <https://www.business.gov.au/Finance/Taxation/Capital-gains-tax-for-business> (Datum pristupa: 19.09.2020.)
15. Australian Government. Fair Work. Ombudsman. Enforcing the Legislation. Dostupno na: <https://www.fairwork.gov.au/about-us/our-role/enforcing-the-legislation/default> (Datum pristupa: 18.09.2020.)
16. Australian Government. Fair Work. Ombudsman. Industrial action. Dostupno na: <https://www.fairwork.gov.au/employee-entitlements/industrial-action-and-union-membership/industrial-action> (Datum pristupa: 18.09.2020.)
17. Australian Government. Fair Work. Ombudsman. Infringement notice . Dostupno na: <https://www.fairwork.gov.au/about-us/our-role/enforcing-the-legislation/infringement-notices> (Datum pristupa: 18.09.2020.)
18. Australian Government. Fair Work. Ombudsman. Penalty rates and allowances. Dostupno na: <https://www.fairwork.gov.au/pay/penalty-rates-and-allowances> (Datum pristupa: 18.09.2020.)
19. Australian Government. Fair Work. Ombudsman. The Commission has announced a 1,75% increase to minimum wages. Dostupno na: <https://www.fairwork.gov.au/about-us/news-and-media-releases/website-news/the-commission-has-announced-a-1-75-increase-to-minimum-wages#group-1> (Datum pristupa: 18.09.2020.)
20. Australian Government. Fair Work. Ombudsman. The role of union. Dostupno na: <https://www.fairwork.gov.au/employee-entitlements/industrial-action-and-union-membership/the-role-of-unions> (Datum pristupa: 18.09.2020.)

21. Australian Government. Fair Work. Ombudsman. The role of union. Dostupno na: <https://www.fairwork.gov.au/about-us/news-and-media-releases/website-news/new-rules-for-annualised-wage-arrangements> (Datum pristupa: 18.09.2020.)
22. Australian Government. Fair Work. Ombudsman. Types of employees. Dostupno na: <https://www.fairwork.gov.au/employee-entitlements/types-of-employees> (Datum pristupa: 18.09.2020.)
23. Ekonomski rječnik. Bruto domaći proizvod – BDP. Dostupno na: <http://www.ekonomskirjecnik.com/definicije/bruto-domaci-proizvod-bdp.html> (Datum pristupa: 18.09.2020.)
24. Fair Work Commission. Australia's National Workplace Relations Tribunal. National employment standards. Dostupno na: <https://www.fwc.gov.au/awards-and-agreements/minimum-wages-conditions/national-employment-standards> (Datum pristupa: 19.09.2020.)
25. Fair Work Commission. Australia's National Workplace Relations Tribunal. Annual wage review. Dostupno na: <https://www.fwc.gov.au/awards-and-agreements/minimum-wages-conditions/national-employment-standards> (Datum pristupa: 19.09.2020.)
26. Federal Register of Legislation. Commonwealth of Australia Constitution Act. Dostupno na: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2013Q00005> (Datum pristupa: 19.09.2020.)
27. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski savez Miroslava Krlež, 2020. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=4677> (Datum pristupa: 18.09.2020.)
28. Hrvatska gospodarska komora. Poslovno vijeće za gospodarsku suradnju s Australijom pri Hrvatskoj gospodarskoj komori. Dostupno na: <https://hgk.hr/komora-zagreb/hrvatsko-australska-komora/o-poslovnem-vijecu-za-gospodarsku-suradnju-s-australijom-pri-hgk> (Datum pristupa: 18.09.2020.)
29. OECD. Where: Global reach. Dostupno na: <https://www.oecd.org/about/members-and-partners/> (datum pristupa: 18.09.2020.)
30. Parliament of Australija. Bills and Legislation. Dostupno na: https://www.aph.gov.au/Parliamentary_Business/Bills_Legislation (Datum pristupa: 24.09.2020.)
31. Parliament of Australija. House of Representatives Statistic. Dostupno na: https://www.aph.gov.au/Parliamentary_Business/Statistics/House_of_Representatives_Statistics (Datum pristupa: 23.09.2020.)

32. Trading Economics. Australia GDP Annual Growth. Dostupno na:
<https://tradingeconomics.com/australia/gdp-growth-annual> (Datum pristupa: 18.09.2020.).
33. Trading Economics. Australia GDP Grow rate. Dostupno na:
<https://tradingeconomics.com/australia/gdp-growth> (Datum pristupa: 18.09.2020.)
34. Trading Economics. Australia GDP per capita. Dostupno na:
<https://tradingeconomics.com/australia/gdp-per-capita-ppp> (Datum pristupa: 18.09.2020.)
35. Trading Economics. Australia GDP per capita. Dostupno na:
<https://tradingeconomics.com/australia/gdp-per-capita> (Datum pristupa: 18.09.2020.)
36. Trading Economics. Australia GDP. Dostupno na:
<https://tradingeconomics.com/australia/gdp> (Datum pristupa 18.09.2020.)

POPIS KRATICA

BDP – bruto domaći proizvod (eng. *Gross domestic product, GDP*)

st./km² – stanovnika po kilometru kvadratnom

AUD – australski dolar

G7 -

OECD – Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (eng. *Organisation for Economic Co – operation and Development*)

USD – američki dolar

COVID19 – Korona virus (eng. *Corona Virus Disease*)

PPP – paritet kupovne moći (eng. *Purchasing Power Parities*)

BDV – bruto dodatna vrijednost (eng. *Gross Domestic Value*)

MPI – pitanja od javnog značaja (eng. *Matters of Public Importance*)

ATO – Porezni ured (eng. *Australian Tax Office*)

RSA – mirovinski fond/štednja/račun (eng. *Retirement Saving Accounts*)

TFN – porezni broj (eng. *Tax File Number*)

FHSA – fizička osoba koja ostvaruje dohodak; primarni račun mirovinske štednje (eng. *First home saving account*)

PDF – udruženi razvojni fond (eng. *Partnership Development Fund*)

čl. - član

POPIS TABLICA

Tablica 1. Statistička usporedba turizma i ukupnog gospodarstva (BDP, BDV, stopa produktivnosti i zaposlenosti).....	11
Tablica 2. Porez na poslovanje tvrtki kroz razdoblje od 2010. do 2020.	18
Tablica 3. Porez na poslovanje društava za životno osiguranje kroz razdoblje od 2010. do 2020. godine.....	19
Tablica 4. Porez na poslovanje RSA pružatelja usluga koji nisu pružatelji životnog osiguranja u razdoblju od 2010. do 2020. godine.....	20
Tablica 5. Porez na poslovanje udruženih razvojnih fondova u razdoblju od 2010. do 2020. godine.....	22
Tablica 6. Porez na poslovanje kreditnih unija za razdoblje od 2010. do 2020.....	23
Tablica 7. Porez na poslovanje neprofitnih tvrtki u razdoblju od 2010. do 2020. godine.....	24
Tablica 8. Porez na poslovanje neprofitnih poduzeća koja su subjekti sa osnovnom stopom u razdoblju od 2010. do 2020. godine.....	24
Tablica 9. Kretanje prosječne tjedne plaće (svibanj 2016. do svibanj 2020.).....	33
Tablica 10. Prosječna plaća u odnosu na sektor rada.....	34

POPIS SLIKA

Slika 1. Kvartalno kretanje BDP-a za razdoblje 01.2017. – 07.2020.....	7
Slika 2. BDP za razdoblje od 2010. do 2020. (izraženo u USD).....	8
Slika 3. BDP per capita za razdoblje 2010. – 2019.....	8
Slika 4. BDP per capita PPP za razdoblje 2010. – 2019.....	9
Slika 5. Državni dug u odnosu na BDP za razdoblje 2010. do 2020.....	10
Slika 6. Prikaz poslovanja Zastupničkog doma Australije za razdoblje 01.01.2020. do 03.09.2020.....	14